

تأسیسات
مجموعه غریز
مأموریه: ازبیر

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԽԵՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԳՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ	ՎԵՑ.	ԵՖ.
ԻԶՈՒՐ	80	407.2	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԼԱՐ	80	407.2	
ԱՐՏԱՍԻԼԱՆ	25	13	Ֆր.

Հրատարակող Կ. Մամուրյան
Մամուրյան Սուրբան — Բազմիր
Rédaction du journal Arménien «TACHINK»
Imp. Mamourian — Smyrne

Զի հրատարակում ձեռագիրներ չեն վերադարձվում

10 ՓԱՐԱ

ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ ՉԱՅՆԸ

Երբ այս տողերը կը գրուին ու կը չարուին, անդին արդեն իդմիրի Ազգ. Վարչ. Գաւառ. Ընդհ. Ժողովը իր «այսօր» կամ «սեպտեմբեր» արտասանած կըլլայ՝ վճռելու համար խնդիր մը որ կը գուցե զիջուի Աւագ Ծաղկունի և որ աւագ ալ կարեւորութիւն ունի իդմիրցիին համար:

Հայաստանի զրկուելիք Բանձնատնային իբր պատուիրակ մեր կորուսած Ստաշ-նորը Ս. Հօր միտնալու խնդիրն է այդ հարցը, որ քաջմարտի մը նման ժողովուրդին մտքին կառնած՝ դարձած էր անոր համար բաւական մեծ տեղ ընդունող հերոսներ մը առարկայ և որ Գործիւն Հանգստի մը նման պիտի լուծուի Պատկ. Գաւառ. Ժողովով մէկ հարուստով:

Հոս տեղը չէ աւելորդ անդամ մըն ալ փորձել և փորձել թէ Բարեկարգիչ Բանձնատնային, — ինչ ալ երբեք, — որչափով առաջ պիտի ըլլայ այդ անբաղդ նախնայնորուն համար տանելու արդարութիւնը, որ երկնքին մասնաւոր նման չիլնէր երկրի վրայ, թէ աւելորդ կըլլան թափուած ամէն ջանք, երբ բարեկարգութեան խնդիրը կը գործին միայն պարտականութեամբ իրենց իրաւունքով, ժամանակին արդէն ըսած ըլլալով մեր բոլորքը, չենք իսկ փորձուի վայրկեան մը անգամ տաւանել, երբ նորանոր փաստեր ու փորձեր օրը օրին կուգան հաստատել թէ բարեկարգութեան խնդիրը միայն կըլլայ, և ո՛չ թէ ընել փորձելով:

Ինչ այս առթիւ ունեցանք միմիկա ընելու, մը այն ալ սա եղաւ թէ՛ բարեկարգութեան համար յարուցուած խնդիրը ունեցաւ մէկ աւելի ուսումնասիրութեան կողմեր և զբաղեցուց ո՛չ միայն մասնաւոր ալիք ժողովուրդը, թերեւ զէ՛մ կարծիք. ներքին խառնակեցին, և ապագան միայն պիտի արձակէ իր ճշմարիտ վճիռը:

Իդմիրի հայութեան ընդ որ գաւառային գերը, մասնաւոր վերջին չարախօսան մէջ, ճշմարիտ նախնայնորութեամբ մը վերաբերուեցան այս խնդրին նկատմամբ, քանի որ մասնաւոր իրենք մասնաւոր չահագործութեան մը տակ ունէին այդ պէս վերաբերուելու, երբ գրեթէ մասնաւոր քաղաքացիական հպարտութիւն մը աւելի արդարօրէն կուսկնային որ իրենց պատուական Առաջնորդին կը վիճակուէր Պատրիարքարանի կողմէն զրկուելիք բարձր պատուիրակի զերը, և սա նուազ պատու մը չէր որչափ ընտրելուն անկի ճիշդ կարողութեան, նոյնչափ իդմիրի հայութեան, որ գիտեցած և գնահատած է յանձնին իր Առաջնորդ Ս. Հօր ընտրութեան՝ ապագայ մը տակ ճշմարտապէս իր չըջանալի և գործի մարդ ըլլալուն:

Եւ եթէ կար ձախող կէտ մը Պատրիարքարանի անհետաւորութիւնը մասնաւոր, այն ալ սխալ գուշակեցին էր, երբ մասնաւոր առաջ կանխաւ հաճութիւն ու կամք անհետ. իդմիրի եթէ ոչ ժողովրդեան, զոնք Ազգ. Իշխանութեանց, թէ՛ կրնար տրամադրել կացուցանել իր Առաջնորդ պաշտօնին մը, որուն ինք կը փախաքի, և թէ հակօրինակ քաջ մը չէր անուանել վիճակի մը հանդէպ, որուն վիճակուելու Առաջնորդը իր չափէն աւելի բազմազարգութեանը ունի արդէն և իրեն եղած բարձրագոյն ու հարկեցուցիչ հրամանի մը առջև պարտաւոր է վերադիր պաշտօնին մը տալ ալ կաղ իւր պատրաստ գտնելի՝ երեսի վրայ թողելու պայ-

մանաւ սխալած ամէն սիրուն ձեռնարկ:

Իդմիրի հայ ժողովուրդը այս առթիւ արդարեւ կը գտնուէր ճշմարիտ տառա-նումի մը առջև: Եւ եղաւ վայրկեան մը որ մասնաւորեցաւ և փորձուեցաւ իսկ յանուն Հայաստանի երկնած քա-րեկարգութեան, զոնք իր Առաջնորդը և զոնք իր թիմական բազմապատկան զործերու ընթացք առած թոնքը: Ժողովրդեան մէկ մասը, արդար հպարտութեամբ մը նախապաշարուած, փափաքեցաւ արդարեւ իր սիրած Առաջնորդին գործակցութեամբ և ձեռքով բարեկարգութեան տեսնել իր սիրեցեալ հայրենիքին մերազոյ հակառակը: Լաւատեսներ, ճշմարիտ ու անխառն հաճողով մըն էր որ Գործիւն Բարեկարգիչ այս տարիներ հրահան-րին առջև մինչև տեղում տալն օրինական տանձանի ճշդուած առաջին նկատելով փա-խաքին որ իրենց Առաջնորդը երբեք, և նոյն ժամ Առաջնորդ Ս. Հօր այս առթիւ յայտնուած անդրադարձիլ եռանդը փոր-ձել և բաւականէն աւելի համոզել էր որ Հայաստանի բարեկարգութեան սիրտն զէտք էր զոնք ու զոնք իրենց ամէն ինչ: Երանելի թէ մենք սխալած ըլլալինք...

Երբ միւս կողմէն, աւելի յոռետես-ներ ու փորձագոյն երեւոյթներ չկար-տողներ, ամէն կերպով զէ՛մ եղան և չուզեցին իրենց սիրած Առաջնորդին ար-դար հաճախը ապագայ անպարտա-թիւք մը նսեմացած տեսնել և ոչ միայն Հայաստանի ձախողութեան բարե-կարգութեան մը պարագային մաս մըն ալ անոր վերադիր տալ այլև իդմիրի մէջ սխալած կենսունակ ձեռնարկներն ալ վրայ չի տալ ստուերներու ետեւէ վա-րկելով:

Վերջին սա մէկ երկու օրերու մէջ Առաջնորդ Ս. Հօր մեկնումը արգիլող հան-րապրութեան մը երեցաւ՝ ծածկուած բազ-լահարիւր ստորագրութիւններով, որ ե-րկէ պիտի մատուցուէր այս առթիւ գու-շակուած Գաւառ. Ընդհ. Ժողովով: Գա-ւառ. Ժողովով մէջ ալ ի հարկէ անխառն-ութիւնը պիտի գտնուէր կարծիքներու գնահատութիւններ, լաւատեսներ և յո-ռետեսներ այս մասին. բայց ամոթալ պատ-ճառ մը չէ որ ժողովուրդին մէկ ընդհա-նուր փափաքը չկատարուի Պատրիարքա-րանի մէկ ապօրինակ և ոչ պաշտօնա-պէս ալ զեռ չըրած մէկ հրահանգին ա-նուղղակի գոհացում տալով: Մեծամաս-նութեամբ արտապայտուած ժողովուրդի մը արդար կամքին մեծութեան մէջ վը-ճիռէ աւելի հրամայականութեան մըն է ու զէտք է անսալ անոր և մասնաւոր թէ հրահանգիլ, որչափ ալ պէտքը երեւութա-պէս տեսնել հրամայական թուի: Պատրաս-տակարութեան և զոնք իրենց ձեռնարկ-րուն վրայ նետուիլ՝ արդարեւ ամենուն չի տրուիր: Եւ մեզի համար նորութիւն մը չպիտի ըլլար ի հարկէ, որ մեր կորուիլ և եռանդուն Առաջնորդ Հայրը անոնց մէ-կ որ իրենց կարծեցալ հանգիստը գտնու-մէջ առաջին չարքերուն վրայ կը գտնուին և իդմիրի հայ ժողովուրդն ալ զոնք բու-թեան փափաքը մը չէ, մասնաւոր երբ կը համոզուի թէ այդ խնդրագրութեան տանող գործերութեան ազգային ընդհանուր բայց հաստատ չ'սէ մը պիտի տպահանգուի:

Մեզի համար հաստատութիւն մը և ճշդութեան մէկ եղաւ թէ ժողովուրդը մը որչափ աւելի կը սիրէ իրեն նուիրուած առաջնորդ մը և որչափ աւելի նախնայնա-խնդիր վերաբերութեան քոյն կուտայ անոր

նկատմամբ, երբ նոյն իսկ փառք մը տակ ի տպահանգութեան առթիւնը կը ներկայանան իրեն, բայց չուզին ալ որ առանց հաս-տատուն ապացոյցներ ունենալու այդ փառքը կատարուի մը չըջապատուած ըլ-լալ: Եթէ լաւ տեսներու կամքը տկար-րէն բաղնուեցաւ անոնց զէ՛մ, որոնք ի-րենց Առաջնորդին Հայաստանի մեկնելու համար իր վերաբերութիւնն մը ցոյց տա-ին մեր երկրին ապագայ բարեկարգութեան նկատմամբ չըջաւ և փառքը դարձի մը աւելի ուղեցին տեսնել իրենց Առաջնորդին զիտուն վրայ, յոռետես-ներու ստուար մեծամասնութեան մը տակայն ոչ միայն չըջաւ թէ Գնահատա-դովը պիտի չկարենայ գործ մը տեսնել, այլ նոյն իսկ եղան անանկներ որ երկրորդ Պապիկեան մը ուղեցին տեսնել յանձնին Առաջնորդ Ս. Հօր...

Ժողովուրդի մը նախազգացումները չեն խաբար զինքը:

Ահա ժողովուրդին ձայնը... որ սա-կայն երբեք չի լուրի... Ա.Վ.

ՀԱՅԵՆԻՒՆ ՄԻՋ

Այստեղից զարմանալի տարրեր կա- ժուած է, զերար հակասող, զերար վա- նաւ հակադրուելու և անհայտ:

Առէք նիւթը, տարրը, օրինակի հա- մար, կրակն ու ջուրը, զերար փնտքող հանգամանքով մը կը ներկայանան մեզի, տուէք գեղեցիկ եղանակն ու փոփոխ- կրնան հաստատել իրարու հետ:

Այս ինչ կ'ուսուցէ՛ք պահ մը անասուն- ներ, զերար փառատելու, զերար փը- ճոցներու բնածին եռանդ մը ունին իրենց ընտանիքին մէջ:

Հիմալի երկը մարդուն բանական էա- կին: Ինչ կը տեսնենք անոր ընտանիքի գաղտ- նի ծաղկերուն մէջ, ուր որ գեղեցիկ գործ մը կայ կատարելիք համարալի ոգով և միտքով: անոր առջև զմայական- թիւներ հանել, արդեւքներ երևակայել, զմտաւորութիւններ ստեղծել, օգտակար ըլլալու զուգում մը մէկ խոսքով, և ընդ- հակառակն մտաւոր ընկերի մը չարք հասցնելու առթիւն օգտուելու ու զիջուլ ըն- քուն ճիգ մը և այդ օրէնքն զոնք անհա- թիւն մը ձեռք ձգելու պատրուակ մը:

Այս այսպէս է, երբ լաւ գործ մը կայ՝ անի մեկ, երբ չարութիւն մը կայ՝ ա- մենք ալ հոն ժամաղկը կ'ըլլանք:

Եւ այս ճշմարտութիւնը սխալ է չառ- յառ նիւթ գործելի ի վեր:

Կը հարցնեմ ձեզի, երբեք քրիստոնեայ ժողովուրդները ի մի հաւաքուած են տօ- լելու համար Քրիստոսի ծնունդը, եր- թեք...

Բայց քանի մը տարին մէկ մը՝ իրա- յուն քով կուգան Զայն խաչելու... Ե.Ս.

ՄԵԱՎԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Ներկայ տարուայ յունարկից «ՄԵԱՎԻ» լրագիրը թիւարկեց իւր գոյութեան և գործունէութեան քառասուն և միերորդ տարին: Այսպիսի երկարատեւ կեանք հազ- ուապետ է հայոց պարբերական մամուլի պատմութեան մէջ, իսկ մեր, Ռուսահայոց մէջ՝ միակ օրինակն է մինչև այսօր. ուս- տի «ՄԵԱՎԻ» անկայն իրաւամբ համար- ուելու է Ռուսահայոց աւագագոյն լրա- գիրը:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՆԻԱՆԻՆ, հիմնադրող «ՄԵԱՎԻ»-ի գլխի նրա համար մի հաստա-

տուն ծրագիր, որին հետեց ինքը ամ- րագր քառս տարի, մինչև իւր կեանքի վերջը, իսկ նրանից յետոյ՝ ներկայ խըմ- րագրական կազմը: Այդ ծրագիրն էր զե- կաւարել հայ հասարակական միտքը յա- ռաջադիմական ուղղութեամբ, սերմանել միայն հայ ժողովուրդը պիտի կարողանայ տեղ գրաւել և ապրել յատկապէս ազգե- լի շարքում:

Չնայելով լրագրատեսակ ներքին և ար- տաքին խոչընդոտներին և անհպատ- պայմաններին, որոնց մէջ ապրում է գոր- ծում է հայ լրագրութիւնը, «ՄԵԱՎԻ» միայն եղաւ Ռուսահայոց բազմաթիւ լրա- գիրների մէջ, որ կարողացաւ այսքան երկար տարիներ իւր գոյութիւնը պահ- պանել, առանց իւր ծրագրից չեղուելու: Այս անուրանալի իրողութիւնը անհերքե- լի ապացոյց է, որ «ՄԵԱՎԻ» եղել է այն լրագիրը, որ ճիշտ կերպով ըմբռնել է հայ հասարակութեան իսկական մտքի զեղը, առանց տառամտելու, առանց ստանցող ինքնակրից ընդարձանալու, առանց փոփո- րիկներից խորտակուելու:

Գնահատել այն առողջամիտ, հասարա- կութեան ճշմարիտ շահերին համապատաս- խան, հեռատես ուղղութիւնը, որ բռնել է «ՄԵԱՎԻ» ամենակարեւոր ազգային խոչ- դիրների քննութեան մասնակ, թուել այն բարոյական և նիւթական օգնութիւն- անքը, որ ցոյց է տուել նա կրթական, բարեգործական հիմնարկութիւններին, ժողովրդական խոչը աղէտների-սովի, իրկիզութեան, կոտորածների ժամանակ — անհարկն է մի թուելու տեսութեան մէջ: Արա համար պէտք կ'ըլլէր վերադի- չել Հայոց պատմութեան վերջին տազ- նապալից, երկունքով բռնուած, յոյսե- լով և յուսախաբարութեամբ լի քառասունա- եակը: Այդ պատմութեան վկայում է, որ «ՄԵԱՎԻ» միշտ ապրել է ժողովրդի հետ և ժողովրդի համար, ցաւակից է եղել նրա ցաւերին, խնդակից նրա ուրախու- թիւններին, բայց միշտ գիտակից այն ծա- նըր պատասխանատուութեան. որ կրում էր ինքը՝ իբրեւ զեկաւար հասարակական տեղի:

Եւ այժմ, երբ «ՄԵԱՎԻ» լրագիրը իւր կեանքի ու գործունէութեան քառասունա- եակը, ժամանակն է, որ հայ հասարա- կութիւնը տո՛ւ իւր աւագագոյն լրագրի, իւր կենսական շահերի պաշտպան հաւա- տարի մշակի այս հազուադէպ յորելեանը, խոսքով ու գործով արտայայտել իւր յար- գանքն ու համակրութեան զեպի այս լը- րագիրը և նրա ազնիւ ու չարքոյ գոր- ծունէութիւնը:

Ներքոյ տողագրեաներս, որ մեր վը- րայ նախաձեռնութեան ենք վերցրել կազ- մակերպելու «ՄԵԱՎԻ» լրագրի քառաս- նամայ գոյութեան և գործունէութեան Յորելեանը՝ սրանով զիւրում ենք «ՄԵԱՎԻ» բազմաթիւ բարեկամներին ու համակրող- ներին, զիւրում ենք ամբողջ հայ հասարա- կութեանը, Ռուսաստանում և այլ տեղեր, հրաւիրելով մասնակցել այս Յորելեանին, որ ոչ միայն «ՄԵԱՎԻ» տունն է, այլ և նրան սիրող ու պահպանող հիւսակից հայ հասարակութեան: Թանձա՛մ ժողովս սիրում է յուսալ, թէ ինքը հասարակութեան ջերմ բաղձանքներին թարգման է հանդի- սանում, յայտնելով որ ա. Յորելեանի առթիւ որչափ է կազմել մի յատուկ ֆոնդ, առանձին կազմակերպութեան կարգադրութեան տակ, որի նպատակն է իրենու ապահովել «ՄԵԱՎԻ» յարատեւ հրատարակութեանը, միաժամանակ միջոց տալով իւր ան զբոսանալու ներքուստ և արտաքուստ, ընդարձակելու ծրագիրը և այլն:

Յանձնաժողովն համապատասխան է, որ հայ հասարակութիւնը իւր միահամուռ համակրութեան աջակցութիւնը արտայայտութեամբ աւելի ևս ոյժ կը տայ այն անխնայ ու անվերջ գործունէութեան, որ ունեցել է ՍՄԵՄԿԸ՝ քառասուն տարի շարունակ:

Յանձնաժողովն վստայ է, որ հայ հասարակութիւնը համակրութեամբ կընդունէ իւր այս առաջարկութիւնը և յոժարաբար կամ ինքնակամ կը յապատէ նրա իրաւորները:

Յորեկանական տօնը կատարուելու է ներկայ տարուայ Մայիսի 26ին, շաբաթօրը:

Յորեկանին վերաբերեալ գրադրութիւններն ու դիմումները ուղղուել են Յանձնաժողովին Ինքնիշխանութեան գրասենյակը Սպենդարեանին իսկ գրամական առաքումներն ուղղուել են Յանձնաժողովին փոխնախագահ Արշակ Միլեանին:

Նախաձեռն Յանձնաժողովի ԳԱՐԻԻԼԻ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆ (Դրամատուրգ)

Ստորագրութիւն 46 Յորեկանին Յանձնաժողովն անդամներու:

ԶԱԳԸՐՃԱԼԻ ԱՌԱՋԱԿԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. երկի թիւ 1)

Զենք գիտեր որքան ստոյգ էր այս լուրը, բայց այն օրերուն ամէն կողմ տարածուած էր, ինչ որ ալ ըլլայ հաւանականութիւնէ գոյն չէ. որովհետեւ Մէհմետ գիտէր ընդիւրը, այսպիսի միջոց մըն ալ ի գործ դրած էր Չաղըճալըն այն քիւրտ Օսմանի ղեմ, որ զինք կը հայաձէր և գայմազամ էֆէ թափէր պէյի ղեմ, որուն սակայն իֆէնդիւն և քաջութեան ինչ ըլլալը հասկցուեցաւ Պողոս Երզնկայի այս կոխերուն:

Օր մը Չաղըճալըն Օսման Երզնկայի հանդիպեցաւ Քէլէի մէջ, նախ առաւ ձեռքէն զէնքը և հրամայեց որ ձիէն վար իջնէ, և շատ յանդիմանական խօսքեր քննելէ հետք, կատարի ձեռք ստիպեց անոր որ ընկերներէն մին ուսին վրայ տանելով բաւական հեռու տեղ տանին:

Յիշեալ Կայմազամը ինչպէս տեսնեք, աւագակներ հալածուելու գերին մէջ անուանի ըլլալով Պրոսպերի և Պալքէի կողմէրը, իսկ միջ փոխադրուած էր այս նրա պատկանէ Երզնկայի քաղաքին ընդուն համար մեր կողմէն աւագակութիւնը, ուստի իսկողնէ գալուն պէս մեծ հոտնդ մը ցոյց տալ սկսաւ աւագակներուն հանդէպ մանաւանդ Չաղըճալըն հետապնդելու համար:

Օր մը Չաղըճալըն դարանակալ սպանեց ասոր Արիւսնդը ամայի լեռան վրայ, Տօնտօնաղը և Չընկըլարի մօտ գտնուած տեղը, Արանդը լեռ հիւսիսային արեւելքէն մօտ էր իսկողնէ:

Չաղըճալըն ատենին պահուցեցաւ իր ընկերներուն հետ մօտակայ ձորին մէջ, ուրիշ պիտի անցնէր քիչ յետոյ թափէր պէյ, իւր քաղ շատ ատեն չանցաւ, երբ ինչպէս իր հետեւորդներով երեցաւ Պրոսպերի տանող ճամբուն վայ. էֆէն սիրտը սկսաւ բարձրալի թափել արեւ տեսնելուն պէս և ուստի հրաման րրաւ իր ընկերներուն որ պատրաստ ըլլան: Էֆէն հրա-

մանք իսկոյն կատարեցին իր ընկերները, իւր քաղ զարմէն զորս երկրով. իսկ ինչ գայմազամը ապերկեցեալ և ձիւն տանէն ընկելով, քսաւ անոր հօտը ու հրամայեց ձայնով մը:

Կայմազամ պէյ կեցիւր, առանց ինչպէս հրաման տանել, որ կերկուս ապերկեցեալ, որ տեսնու. զորս իշխանութիւն ունիս իսկողնէ մէջ, իսկ ես հոս լեռներուն վրայ և անտառներուն մէջ, ինչպէս որ ես կը յարգեմ քու իշխանութիւնը, նոյն պէս ալ պիտի է որ դուն իմ իշխանութիւնս յարգես. քեզի քան մը միայն կը խնդրէ. Չաղըճալըն հետապնդած միջոցը, քիչ մը աւելի խնկեց ըլլաւ, զորս ձեռք ըլլալով, երկուստեք իման կաճապարեալ և շատ ալ կը ցատկոտես, անձիդ չէն գիտար հանդիպող չէն փափաքիր թափող զօրքերն ու ստիկան գիտարներն որ որքան Չաղըճալըն և զորս հանդիմանողը, մեծ հոտնդ ցոյց կուտայ զիս հետապնդելու գործին մէջ, բայց գիտցի՛ր որ ալ ես պիտի մարտի ես քու ետեւողը: Երկուրդ անգամ է որ մարմինին տակէն կանցնիս, ձերութիւնը յարգելուս համար է որ չեմ ուզեր վնասել քեզ, եթէ տակայն երբորդ անգամ հանդիպիմ քեզ, չպիտի խնայեմ կիսաքղ. բաժնի լուսնակներ և գիտցիր որ Չաղըճալըն չնմանիր այն աւագակներուն, զորս ձերակալած ըլլալու յաւակնորդութեամբ կը պարծնեայ: Այս ըսելով ազատ թողուց զանկաւ:

Կայմազամը և իւր չորսը գտնուողին իր կայմազամը եղած այս սպանակից խօսքերէն, կտանելով վերահաս վտանգը, լռեցին: Միայն կայմազամը Չաղըճալըն վերջին խօսքերուն վրայ, երբուն ըրաւ ո՛չ միայն չանցնիլ անկէ, այլ նաեւ չհետապնդել զանկ: Այնքան զգացուեցաւ որ մինչև անգամ ցունէ անկողին ինկաւ: Այն ատենէն հետք չ'ը դադրեց գոյաբանել ու փոփոխութիւն Չաղըճալըն ինչպէս:

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊԵՏՐՈՍ Յ. ԱՆԻՏԻՍԵԱՆ

ԸՆԿԵՐ ՎԱՅԱՆ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵԱՄԱԿԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչ. իմը գիւր ԳԻՄԵՐՔ՝ օրաթերթի:

Զեր ինքիմին 800 թիւին մէջ, երեսփոխանի թիւնաւորութեան մասին գրուածները արձագանգող եղած ըլլալ կը թուին անոնց՝ որոնք առանց անդադարաւորութեան իրենց թիւն գործիւններին, ինքզինքնին վերաւորուած կըզգան իմ օրինաւոր յայտարարութիւնէս, զոր պաշտպանելու համար չէ որ այս երկրորդ կ'ուղղեմ ձեզ, այլ ուղղելու համար քանի մը իրողութիւններ: Որոնց վրայ հիմնուած է ձեր ամբողջ ոչ-բարեկամական սգուով գրուած քննադատութիւնը:

Ա. Չարաչար, չորսու համար դիտմամբ, կը սխալեք թէ ամէն գիտնալ երեսփոխան ըլլալու մարմնաւոր տարուած ըլլալ: Եթէ այդպէս ըլլար, արգելք մը չը կար կարծեմ ինչ համար սկիզբէն յայտնի կամ գաղտնի գիտնալներ ընել ուր որ անի

«Իսկիմին» լայնի հրատարակութիւն Ուրբաթ օր, Առաջ Հինգշաբթի օրը իմ կ'ուսմանս գործարարներու արձակուրդ տրամ ըլլալով:

է. և կ'ըմ գտնել անի մէկու մը յայտնել այդպիսի փոփոք մը:

Բ. Ես ո՛չ մէկ հանգամանքով Ազգ. Առաջնորդարան ներկայացած եմ իմ թիւն նաւորութիւնս զնկու համար, հետեւաբար նա ալ անիւրա կը հանդիմանաք երկրորդ թիւնացք մը վերագրելով ինձ: Զիս թիւն նաւոր ներկայացնող արդէն Դաշնակցութիւնը եղած է և Ազգ. Վա. չափերն. զուտած է աւելցնել իմ անունս ալ, իր երկու պատուաւոր թիւնաւորներու ցանկին վրայ, որոն համար իմ խորին չնորհակալութիւնս կը յայտնեմ:

Գ. Իրաւ է որ, ես Դաշնակցական ընկեր եղած չեմ, բայց անոր Օսմանեան խորհրդարանի համար ուսումնասիրած լուրջ և ազգագրութեան ծրագիրը հետապնդելու հայու պարտաւորութիւնը պէտք է նկատուի, այս ճշարտութիւնը ուրաւաւ. իս համար լուսաւոր ծրագիր մը պէտք էք կարենալ ցուցնել:

Հայկական գործունէութեան ամենէն հակա ծնունդը եղող Դաշնակցութեան անունով թիւնաւոր ներկայանալը՝ ոչ-Ազգային թիւնաւոր նկատուելու չափ գժու զարգացում չեմ կրնար ընդունել:

21 Մարտ 1912 թ. Երեւան յարգանքով ՎԱՅԱՆ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

Վ. Պարտիզպանութեան էֆ. իր թիւնաւորութեան մասին մեր գրածները արձագանգ կ'աւանդի անոնց թիւն գործիւններին: Պարտիզպանութեան էֆ. չարաչար կ'մեղանչէ երբ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ ազգային իշխանութեանց ընթացքը թիւն կ'անուանէ, ընդհակառակն շատ լուրջ և կանոնական ընթացքի մը հետեւեղան գայն վարող գործիւնները և Վահան էֆ. այդ բանն առաջնորդ ինչպէս չարաչար և հիմա կ'ընէ հրապարակ այդպիսի մութ մը քսելու, ո՞ր ու ձախ որ բարեբաղդաբար իր ձեռքերը մրսանէ անկէն չկրնար անցնել:

Կ'ընէ թէ՛ ամէն գիտնալ երեսփոխան ըլլալու մարմնաւոր տարուած ըլլալուն մասին չարաչար կ'սխալեք: Երբ Զեր գործը և ուղղութիւնը մէջ տեղն են, ձեր խղճին և Զորային էֆ. ի գոյք միայն կըր նաք յարցնել թէ «յայտնի կամ գաղտնի ըլլալով» ըրած էք թէ ոչ:

Դուք ազգ. առաջնորդարան ներկայացած էք Վահան էֆ., այո՛, մենք մեր աչքով տեսած ենք ձեր հոն ներկայանալը, երկանուն ցանկին պատրաստուած երեկոյին միւս առաւօտը, ը-կու համար թէ երկու անձերէն զաւր ուրիշ արժանաւոր մարդ չկար այդ ցանկին մէջ գրուելու և երբ Սերովէն էֆ. Դաշնակցութեան ծանօթ միջոցէն պատուհան է և ձեր անունն ցանկին մէջ գրուած, շատ ցոյց մնացած էք որ լուսնաւոր մը դուրս մնացած է Դաշնակցական էֆ. անունն, և ձեր անունն անցնելուն պէս ցուցակին մէջ՝ լուսն էք:

Զեկ թիւնաւոր ներկայացուող Դաշնակցութիւնը եղած չէ՛, այս կրնանք

հաստատել անոնց իսկ խօսքերով. — և անուններն տալ ի հարկին, — օրոնք բազմաւ են թէ Դաշնակցական ընտրելի չկայ այդ հաստատեց ցանկին մէջ և տեղայն ձեր օրինակը բացայայտ գրած չէ՛ր այս մասին և քննադատած ազգային վարչութիւնը՝ որ իր գիտուն ցանկ մը տուած է, միւնչեմ Դաշնակցութեան ծրագիրը, որոշած է երբ կ'աւանդուեցան և այլ անձ. նաւորութեանց հետ համախորհուրդ գործել, ուրեմն այս մասին կ'սխալեք, չգործուել կարծել ալ ձեզի թէ ոչ-բարեկամական սգուով կ'վերաբերուիմ ձեզի հետ:

Հետեւաբար երեք չէք կրնար արդարացնել ձեր ընթացքը և ձեր զրախ-գործող երդմնագիրը յայտարարութիւնը:

Դուք արդէն պիտի ընտրուէք այդ յայտնի էր. նկատելով որ Տիրան Աշխան էֆ. Դաշնակցական չէր և հաղարկէ ներստեան էֆ. ոչ իմ թիւնաւոր և ոչ ալ Դաշնակցութեան կ'պատկանէր և իր խիղճըն ու ազատութիւնն ձախել չուզէր բացայայտ յայտարարած էր ամէն անգամ որ պարագան կ'ներկայանար:

Դուք գտնուեցաք այդքան չընտրուեցաք, հետաւեալ ու ազգասէր որ կըցաք զնաւորութեան Դաշնակցութեան ազգագրութեան ծրագիրը... Վերջին պահուն... անոնց ընտրելին ըլլաւ. համար, երանք ձեզի լուսն ու ազգասէր այլեւ մեզի համար ինչորեք փակուած կ'նկատուի, և ձեզի բարի վայելում կ'ազդեցնէ...

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՐԱԶ

ԻԶՄԻՐ

Երեկ Ս. Ստեփաննոսի հոյակապ տաճարին մէջ վերին աստիճանի յուսադրիչ տեսարան մը պարզուեցաւ: Միւսրոյան, Հոյիսիսիան վարժարաններու և Պալքէի հետ մանկապարտէզի բոլոր աշակերտք և աշակերտուհիք չորս 1000 ի մօտ—իզմիրի հայութեան մօտաւոր յուսալից ապագան— խմբովին հաղորդուեցան առաջնորդութեամբ իրենց անօրիններուն, ուսուցչաց և ուսուցչուհիաց, Առաջնորդ Ս. Զարեհ որ ներկայ էր գեղեցիկ խրատական մը խօսքով:

— Նրբաբերանները զրկուեցան քաղաքի բոլոր եկեղեցիները որպէսզի Ս. Զատիկի օրը բանտարկելու յատուկ պնակ չըլտալու: Նոյնպէս Ս. Յարութիւն քա. հայալ ընկերակցութեամբ Առաջնորդարանի Կարճակատարին բանտ այցելելով հոգևորապէս պիտի մխիթարէ բանտարկեալ ազգայինները և իրենց նիւթական օգնութիւններ պիտի ընէ:

— Երեւոյթութիւն որ Ազգ. երկուս վարժարանաց Տիկանց ինստիտուտներուն և Ուսումն. խորհուրդ խառն յիստ գումարեցին նախադասութեամբ Առաջնորդ Ս. Զոր. Ներկայ էին Ազգ. Տիկանք թ. Սպարթալը, Կ. Արապեան, Բ. Սպարթալը, Մ. Ազնաւորեան, Ա. Պէրկաւալեան, Զ. Մատանեան, Տիարք Ս. Իփիքեան, Լ. Վարդանեան, Տ. Տոնիկեան և Կ. Տիկալը:

Լուրջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան յատկապէս տարուան կրթական ծրագրի և այլ տեսակետներով:

Երբ, համեմատելով անուշեղենները, պըտուեցան և խմբեղենները մեծաբերութեամբ:

Երբ՝ ճաշը սկսելուն՝ Գիւրգիսի ձերմակ գինին կը մեծաբերէր, տարիւնները ամէնք միասին իրենց կրթական կ'առնէին և քերթուածներ կ'երգէին այն ձևով որով կ'երգէր իրենց տէրը:

Աւելորդ է ըսել թէ այս հանդիսաւոր խրատականութեանց պահուն Առեթիւնները կը հազնէին այնպիսի զգեստներ որոնց չըքեղութիւնը հագի կըստովէր անոնց թիւն:

— Լուրջ, գոյնց Պէմպո հասկում և ակնարկ մը նետելով սեղանին վրայ, սիրելի իմ պաշտ, կը տեսնեմ որ մեծածախս սեղան մը պատրաստել տուած էք:

— Ներում կը խնդրեմ, Արագան տէր, քսաւ Առեթիւն, այս սեղանը՝ ընդհակառակը՝ ձեզի արժանի ճիւղութիւնը չուէր. և եթէ կանխաւ գիտնալի որ պիտի հաճեք պատուել սեղանս...

— Կը չնորհաւորեմ ձեզ՝ ձեր այսքան

“ԳԱՅԵՆԱ”Ի ԹԵԲԵՐՈՅԵԸ [202]

ՄԻՇԵԼ ԶԵՎԱԲՕ

ՀԱՌԱՅԱՆԱՑ ԿԱՍՈՒՐԱԶ

ՄԶ.

Անա՛ այսպէս էր Ռիկո Սոկրէնի ճաշաւանը, համարաւոր դարձած վենետիկի՝ մանաւանդ չըմակայեց մէջ, այնպէս որ Զէրարի զուրքը յատկապէս ճամբորդութիւն մը կատարեց՝ գալ այս սրահին մէջ ճաշելու համար:

Ի տես չքեղ ու սքանչելի կարասին. բուն, սպասադարաններուն, և չքանդաններուն, փոփոխուած արժանեղեններուն, քանդակաւ անագէ ձոխ թակոյկներուն և սպիրտներուն, արուեստագի

տական հոյակապ առարկաներուն, վէտ վէտ ցուցող ապակեղեններուն և չոցո. զուն թանկագին զէնքերուն, այս ամէնուն ի տես՝ մարդ չըցած ու ապշահար կը մնար:

Առեթիւն, որ նեղ ու անգարդ սենեակի մը մէջ կ'աշխատէր փայտէ խեղճուկ գրա. սեղանի մը վրայ, գանձեր զիջած էր իր ճաշարահին մէջ... Անիկա կը պնդէր թէ իմաստնորէն ըմբռնուած տան մը ամէնէն կարևոր մասը ճաշարահն է. ան կըրէր, ճաշարահն իմ յարկաբանին մայրաքաղաքն է, ինչպէս Հոռո աշխարհի մայրաքաղաքն է:

Հիմա մեղի կը մնայ երկան հանել այն վերջին հրաշալիքը որ այսքան հրաշալիքներուն փառապաշտը կը կազմէր:

Առեթիւնի տարիւններէն էին որ կրս. պատարկէին անոր հրաշալիքներուն, հրաշալի նախաշնորհ. հանել ըլլալու և զգըլ խնու արուեստին վարժուած հոմանուններ, ամէնքն ալ արժանի հանձարեղ աւրուեստագործի մը վրձնէին, քանի որ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԿՈՐԹԵՔ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՈՐՈՒՄ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՁ 1782 Վ.Ն

Ընկերութեան ընդհանուր գրաստանային

Պահեստ, Գույքերը ևն. առկա է քան

վճարած է մինչև այսօր մնացորդ համար առկա է քան

Այս հանրածանոթ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ շէնքերը, ապրանքը, կարասի, գործարանները, ևն. նպատակ ուր պայմաններով

Անգլ. Ոսկի 13.000.000

70.000.000

L'INTERNATIONALE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԵՍ ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱՇՆԵՐՈՒ

Հաստատուած Ի ՏԻՒՍԷԼՏՐՔ

EXCESS

INSURANCE CO LTD

Winchester House

Հաստատուած Ի ԼՈՆՏՕՆ

ԱՆԳԼ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԵՍ ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱՇՆԵՐՈՒ

Այս երկու ընկերութիւնները կ'ապահովագրեն ձողային արկածներու դէմ առնալ տեղակապրանքներ խիստ նպատակաւոր պայմաններով

Լիազոր ներկայացուցիչ Իզմիրի և շրջակայից համար

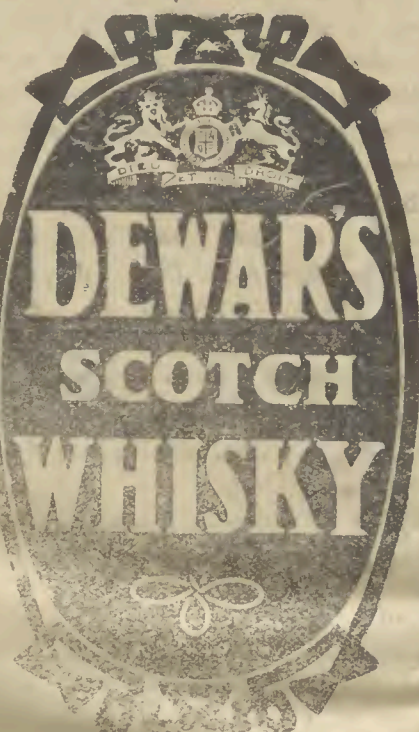
Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Առ Եփրկի Կոստանդ Սիւրխանեան ֆէրմանէ Թիւ 9-40

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄ

Կրօնական հետեւեղ վաճառատուններուն մէջ

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒՆ. ԵՒՆ.

ԼԸ ՏԱՆԻՒՊ Ա ՎԻԷՆ

ԱՌՍՏ. ԿԱՅՍ ԹԱԳ. ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐԶԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. Հաստատուած 1867 թին

Առանձնապատուկ ձեռնարկ Կայս. և թագ. կառավ. հսկողութեամբ

Ցայսօր իր Ապահովագրականներուն վճարած է	250,000,000 ֆր.
Պահեստ ապահովուած	50,000,000 »
Արժէք իր կալուածոց	7,000,000 »
Դրամագլ. ամբողջական	3,000,000 »
Պահեստ կեանքի ֆիւզիոն	35,000,000 »

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ.—

Կեանքի վրայ առնալ տեղակա պայմաններով

Որոշ պայմանաւորով կամ հոտովքի մը վճարմամբ

անկարողութեան պաշտպանութիւն

Խառն ապահովագրութիւնը 3% ապահովեալ յաւելումով

Օմբոյի և խնայողական ապահովագրութիւնը

Թոյլանքու պայմաններն առնալ նորոգութիւններն ևն և առնալ առատաձեռն

Տեղեկութեանց համար գիմիլ ընդհ. գործակալներու

ՓՈԽՈՒՄՔԵԱՆ ԵՒ ԱՆՐԻԲԷՉ

Քիւլիս ֆուգու օղլու խան

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԵՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գիմեալ 1780 թին և 1808 թին

Գոյք ընկերութեան Ա. Ո. 5,000,000
վճարեալ Ապահովագրականներու » 42,000,000

ՀՐԴԵՇԻ ՃԻՒՂ.— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ և առնալ կրկնապահովագրութիւնը, կարասիք, ապրանք, նպատակաւոր պայմաններով

ԿԵՆԱՑԻ ՃԻՒՂ.— Ընկերութիւնը նպատակաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամբողջ կեանքի տեղութեան վրայ և առնալ ապահովագրութիւնը, Ընկերութեան ապահովագրութիւն ևն. ևն. և Առկա մանրախառնութեանց համար գիմիլ

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ
Քլմիլ զպատուիրակ

Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
Ընդհ. Գործակալներ

ՄԵՍ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ

ՔԱՄԵԼԻԱԻ

(ՆԱԽՈՐԴ ՍԱՄԱՐԻԹԷՆ)

ՍԻ

ՄԱՆԱՃԻՂ ՅՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 33

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին առնալ ճաշակի յարմար ապրանքներ
Ձմրան յառաջիկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք
որոնք պիտի կրնան զոհանել առնալ նորաձաշակները

Գինեղու անհամեմատ ամանութիւն, ապրանքներու տոկոսներէն անմրցելի չեն
Այցելեցէք անգամ մը ՔԱՄԵԼԻԱԻՔ վաճառատունը համոզուելու համար

ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐԻ ՎԻՃԱՎԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օրմանեան կառավարութեան քանթրոլին տակ և մասնաւոր արտադրութեամբ կողմակերպուած այս վիճակահանութեան հինգերորդ սերիի տոմսակները ծախու համարած են Այդ տոմսակներուն թիւը 28,000 ըլլալով, առնուց կէսը 14,000 զանազան տոմսակները պարզեցնելու կը շահին Առկա գումար, տոմսերէք մեծ պարգեւներ ալ կան

Տոմսակները գիրտաւառչելի գարձանելու համար կարենար զեղծ մը եղած է անոնց գնոյն վրայ Նրեք կարգի տոմսակներ կը ծախուին. կէս. մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ. կէսին գինն է երկու մէկ, քառորդինը՝ մէկ մէկիս և մէկ ութերորդինը կէս մէկիս

Օրմանակի համար, մէկին վեց, այսինքն վեց վիճակահանութեան մէջ 50,000 ալան հատ վեց պարգեւ, վերջին եօթերորդ վիճակահանութեան հինգերորդ թիւով մէջ 250,000 ալան հատ հինգ պարգեւ, եօթերորդ վիճակահանութեան տոմսէն չէր թիւով մէջ մէկ հատ 1,000,000 երկու հատ 300,000 դրուչի, ընդամենը տոմսերէք մեծ պարգեւներ կ'ըլլան Առկա գումար, 75,000, 100,000, 125,000, 150,000 200,000 դրուչի և ուրիշ հազարաւոր պարգեւներ կը շահին

Եթէ երբեք 13 պարգեւներէն ոմանք իննց պատկանած վերջին թիւով մնալ կանխադրին համաձայն, միևնոյն թիւը կրկնուին թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր պարգեւները, այնպէս որ մէկ թիւը կրկնակի կը շահած կ'ըլլայ 1,500,000 1,400,000 1,300,000 դրուչի, որոնք մարդս մեծ հաւատարմեան մը կ'արժանացնեն Այս հաւանական պարգեւն ալ պէտք է նկատողութեան առնել

Այս տոմսակները կը ծախուին Իզմիրի Բաշօֆի փողոց թիւ 10 Մօրտօյէ Լէվի Էֆէնտիի պանքան, ինչպէս նաեւ Երզրազը ֆէրմանէ 6 Պէնեամին Տէվրտա Էֆէն, տիկն Ենեմակը Դուրաէն եկած ապուրանքներուն համար ուղղակի պէտք է գիմնել Մօրտօյէ Լէվի Էֆ. Ի պանքան, իսկ քաղաքին մէջ գնողները պէտք է գիմնեն Պէնեամին Տէվրտա Էֆ. Ի. ինչպէս նաեւ առնուց մասնաձեւերուն, այսինքն կիրիս խան թիւ 26 Գապա Սեւանիքիւ, Պիթ-պապար սեղանաւոր Աքին և Զիքուրէլ, ճրանկոց Թաղ Սուսուֆ օղլու. քառաձ թիւ 5 Վրանախատի, Զուխա Պէնեամին թիւ 7 Մար. մարտա Բարանալիտի, կառավարութեան մօտ գրտվաճառ Հաֆըզ Անմէտ Սապրի և սեղանաւոր Իլիտ Բէպլի Էֆէնտիներու. խանութներ, ինչպէս նաեւ բոլոր սեղանաւորներու մօտ:

ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

BANQUE D'ORIENT

ՊԱՆԻՔ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Թանաւառի Ազգ. և Տըչանտի Ազգ. գրտաւառն կողմ

Դրամագրտի տարողութեամբ գրտած քրտնը 10,000,000

Կեդրոնաւոր ԱՅԵՆՔ

Մասնաձեւը Կ. Պոլիս, Իզմիր, Սեւանիք, Ալեքսանդրիա, և Գահիր Գործակալութիւն Ի Համպուրկ

Պանք տ'Օրիան գրտաւառնի առնալ գործողութիւններ կ'ընէ, ինչպէ՛ գանձում եղջում Առեւտրական թղթերու, Հեռագրական վրձարտներ, առուծախ փոխգրքու և ձերու, Ալեքսանի գլխաւոր քաղաքներու վրայ կտտայ վարկերու քաղման գրեր, առնալ առնալ առեւտրական արժեւորներու, քաղման ընթացիկ հաշիւներու, գրտաւոր թղթերու և ապրանքներու վրայ ևն. ևն.

Ա. Ե. Ն. Գ. Ն. Ե. Ր.

Պանք Տ'Օրիան կ'ընդունի գրտալ Առնոցներ Հեռեւեալ օակերով

1 1/2 0/0	3	ամսուան առեւտրի մը հատար
2 0/0	6	» » » »
3 0/0	1	ապրտան » » »
3 1/2 0/0	2	» » » »
4 0/0	3	» » » »

Բարեկարծական հաստատութիւններու առնալներն վերէի օակերէն 1/2 0/0 առտալ թիւն մը կ'ընդունին

Ի տես վճարելի առնոցներուն համար՝ միակ առնի մը կողմէ և 100 Օմ. օակիէ առնի, Պանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ

Պանք տ'Օրիան հասարակութեան արամագրտութեան տակ գրած է, առնալ վարձը՝ յը փոխարէն իր հաստատութեան Այդ գտնուած գրամարկներն, Հոն գրամ և արժեւորում տարակներ պահելու համար